

Diplomitöö

370 329

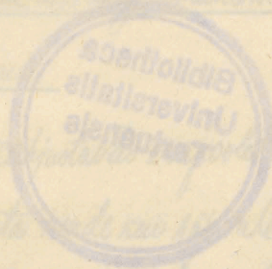
H.

Kivi, Karl

paljude riivide poolt ratifitseeritud 8. konventsioon, mis käsitleb re-
aluste automaatsete kontamineerimise parandust. Riivide muudatuste
modifitseerimist soostati juba 1. Kaagi rahukonverentsil.

29 märtsil 36

284.



[Faint, mostly illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

10. peatükk.

Leibatud müridepanek 2. Haagi rahukorverentsil vastuvõetud

8. konventsiooni järel.

Haagi mürid suuresti kahjustavad erapooletute kaubandust, ei saa süski tunduvalt piirata nende kui sõjavägede tarvitamist ning seda just nende tähtsuse pärast meesõjas. Suurbritannia esimese Haagis 1907 a. ettepanekuga, keelata vähemalt sõjaväed iselohkevad mürid. Ka Suuramaa kaldus poldama seda reeldu, soovitades seda panna kehtima vähemalt 5 aastaks. Kuid teinud nõustest juhtis tema esindaja Siegel tähelepanu sellele, kui suur tähtsus on süski sõjaväel mürel, kuna need võivad osutada suuri teeneid just vaenlase kilevõimu poolt tagaantavale laevale.

Kuigi ka Ameerika Ühendriigid toetasid seda Suurbritannia ettepanekut, leidis see siiski energilist vastuseisu.

Kuna vabalt ujivate seltskondade kontaktimise küldu ei suudetud läbi viia, siis toeteldi vähemasti võimalust mooda ühendada selliste meeste teostatud kahtju. Küsimus seisis selles, määrata kindlaks ujivatele meestele ajamäär, mille kestes nad muutuvas kahtjutures. Samuti pidi leitama lehendus juhuro, kui annusse kinnitatud meened end lahti korstavad.

Hollandi delegatsioon pani ette seadelda vabalt ujuvad meened selliselt, et nad 10 minuti pärast muutuksid kahtjutures. Saksamaa vardles selle ajamäärana tuustamise vartu, vrdstes, et see on liialt lühike. Saadivate enamuse pooldas kahtjuturumuuatmise ajamäärana 1 tundi, millele jäi peatumis ja konverents. Lõpuks nõustus ka Saksamaa sellega. Nii kirjures 1 artikli 1. punkt järgmisel: „On keelatud panna vabalt ujuvad automaatselt lõpetavad kontaktimine, talga arvestatud need, mis on seadeldud selliselt, et nad muutuvas kahtjutures kõige vohcom turni aja pärast

EX. MBL. MIV. 1922.

annates ajast, kui see, kes nad on pannud, kaotab nad silmist. "Seejuures pole just selge, mida mõelda sõnade all, kaotab silmist."

Vaidlusteta võeti vastu 1. artikuli 2. punkt: „On keelatud panna annusse kinnitatud automaatselt lõhkevaid kontaktmüine, kui need ei muutu kahjutuks niipea kui on end lahti rüüsunud annust.“ Sama artikli 3. punkt keelab: „tähistada torpeedoval, mõlkeid, tabamata rüüki, ei muutu kahjutuks.“

1907. a. ei vartanud paljude liinide minitogavarad reite eelalustele. Seepärast oli Põhikõmata vajalik määrata kindlaks ülemineku tingimused. Üks vene ettepanek soovitas määrata ühele piisav tähtaeg, mille kestel peidi varustatama minid nõuetavate seadetega. Inglise ettepanek nõudis selle kehtimata hankumiseks rebalt rüüvate minide suhtes aastast tähtaega, annusse kinnitatud minide suhtes aga kolmeaastast tähtaega. Austria-Ungari oli erilise tähtsaga vastu ja pani ette järgmise määruse, mis võeti vastu kui käsitledava konventsiooni 6. artiklil: „Kõnealused minid rüüki, kes keel ei os tähistatud mine, mida võib ette käesoleva konventsiooni

ning kes separeit praegu ei saaks arvestada sätteid, mis puutuvad 1. ja 3. artiklisse, kohustuvad esimesel võimalusel tegema ümber oma miinigaarava, et see vastaks ülalolevatele nõudele."

Suurbritannia ja Ameerika esindajad toendasid Laagi läbiräärimisel, et see on väga lihtis, müne teatud ajavahemiku järele kaalutuks muuta. (Ottley, Porter).

Saaremaa ettepanekul võeti vastu konventsiooni 3. art. järgmisel kujul: "Ameerika kinnitatud automaatselt lõnevate kontaktimise taristamisele peavad rahuliku meeleolu kindlustamiseks võtama taristusele kõige võimalikud ettevaatusvahendid." Kõigil juhtudel on on teadaanne vajalik. Mõned pool raielid sellele vastu, kuna see näis olevat kaaluline sõdijale. Neid sõdi ja taristab vaid teada, et see ja see püüand on mineeritud, kotta täpsalt osutada ta ei pruugi.

Edasi räägib sama artikli 2. lõige: "Sõdijad kohustuvad võimaluse piires võtma taristusele abivahendid, et need mineeritud muutusid kaalutuks teatud ajavahemiku järele, et juhtudel kui

minud on silmist kadunud, kohustavad osutama sõltumatu riigi, riiepa kui seda võimaldavad sõjalised nõuded, koratades me-
 ristlasi, millest peab ühtlasi teatama diplomaatsel teel valitsus-
 tele." On tähelepanuväärne, et see teatamisnõustus võib sõjalisest
 vajadusest tingituna jääda lühikeseks. Kõik ajamäär, mille kehtes need
 peavad muutuma rakjutuks, pole täpsustatud täpsamalt.

5. art. 1. lõige määrab: „Sõja lõppedes kohustuvad kokkuleppinud
 riigid teha kõik needest sohtu, et korjata ära, kumbri omal pool-
 lel, mureid, mis nad on pannud. Eriti on sätestatud, kui üks
 sõdijaid on pannud mine teise sõdija poole territooriumile.
 Kui sel juhul rakendada 5. art. 1. lõiget, võivad kergesti tekkida komp-
 latsioonid (ühel sõdijast tekkis arvata endise vaenlase rannav-
 tes, et otsida üles tema poolt pandud mine). Seepärast määrab
 5. art. 2. lõige: „Mis puutub arvusse kinnitatud automaatselt
 lõhkevusse kontretrünnesse, milleid üks sõdijaid on pannud piiri
 teise randa, siis teatatakse nende asukoht teisele poolele selle riigi
 poolt, kes nad pannud ning kumbri riik peab kõige lähemal

oma riisival. Tõepoolest erapoolitud kaubalised nii rergesti ei soovi
 võtta surmasõnu. Sõdjad pole aga nõustatud näitama ohutut lä-
 bi pääsukohta, kui erilised põhjused nõuavad absoluutset miinitõket.

Korrald küsimus, mida sellistel juhtudel misst territooriumide all?

Suurbritannia esimes 1907 a. ettepanekuga, pildada selleks 3 miili laevast
 rannamere, kusjuures toonitas, et selline määr kolmas vaid tähenda-
 tud juht. Schücking¹⁾ oli juba varem juhtinud tähelepanu sellele,
 et 3 miiline ulatus pole leidnud kunagi kõigi riikide tunnustust ja et
 rääkides juhtumise esimes tungi rajadus lubada miinitõket kuni rahu-
 lassealatuseni. Sellele seisukohtale arvud Haagis kõige pealt Ameerika
 Ühendriigid - mooduste relvade lassealatuses juures, mis kaugelt ületab
 3 miiliti, võib vaenlase esmaader pommitada randa vaatamata
 miinidele. Selles küsimuses ei saavutatud mingit kokkulepet. Nii voi-
 vad riigid laendada oma territooriumi miinide paanemises kuni
 rahuni lassealatuseni. Kuna see alalixelt muutub, siis pole mitte kõi-
 ge justitada keskvalt kehtivaid reegleid rannamere laevade kohta
¹⁾ Schücking, Die Verwendung von Minen im Seeweg, Niemeyeri
 ajakirjas (Weh bing'i järel)

minide suhtes. Piiride territoriaalvõrre ulatuse määramisel on see madalaks.¹⁾

Absolute minitorre pole keelatud mitte ainult oma, vaid ka vaenlase vetes. Kuid on iseenesest mõistetav, et selline vaenlase vetesse minitorre pole lubatud, kui selle ansareo sihtsõna on teha võimatuks kaubalaevadele vaenlase sadamasse sissepääsu. Seda võib taotelda vaid blokaadiga.²⁾

¹⁾ A. Püsp, Rahvusvahelise õiguse, lk. 176.

²⁾ Wetzstein, Die Seeminnenfrage im Völkernrecht (Wehberg).

leib arst. Hollandi lepitav ettepaneku nägijette sõdijatele nende otses
 ses tegevusvõimonnas annusse kinnitatud miinidepaneku lebu, tingi-
 gusega, kui need miinid 2 tunni järele põravad nende vetteasetamist
 muutuvad rakjutures. Amurka Ühendriigid vaidlesid sellele
 vastu, osetades samuti sellel asjaoludel ja laevadeurtoorkide lemu-
 relature juures kahtle sadamaid jm., sest et kaldalt merre pandud
 miinid oleksid juba ohutud nende rütmisel vaenlase eskoad-
 rini. Siiski võttes uurimis komisjon selle hollandi ettepaneku vastu.
 Samal ajal tehti erand miinidepanemise sõjasadamate piirkon-
 nas. Siin lubati laevadele kui vaid laiendatud territooriumi mere ula-
 tures müne panna. Kõiklus tekkis vaid selles, millised sadamad
 tunnustada sõjasadamaks ja millise rütmel laiendada miini-
 depaneku parandamiseks piirkonda. Selles komisjones tekkisid vaid-
 lused.

Vaidlused miinide panemise lubamise pärast algumerel leidsid
 arst komisjoni. Suurbritannia toonikas, konverentsi erida esimehici
 soovustada raku, seepärast ei tohvat mitte lubada algumerel

müne panna, millest võivat tekkida suured diplomaatilised sekkel-
 sed. Sellele vastas vaitu Saksamaa-Prusiamaa ning jõealudega
 riigid saavad end nästata ülejõuliste laevastike vastu vaid mini-
 dega, kuid see oleks teostatav juhul, kui varemolevad jõud hoiduvad ran-
 kant tsensale, vaid ulgumerel mürade panemisega. Molemaid vastu pidi-
 serid seisuksid püüdis lepitada rootsi ettepanek, mille järele mürade
 panemine ulgumerel oleks lubatud - vaid tingiva sõjalise tasealuse
 korral. Ent ka selle Suurbritannia poolt tehtatud ettepanekuga
 ei nõustunud Saksamaa. Austria-Ungari esindaja väljendus taba-
 valt, selliste vahendite, mis on äärmiselt ohtlikud rahulolevate lae-
 vastidele, keegi ei hakanagi kasutama ilma tingiva põhjuseta. Nõnda
 ebasõbralikult keelata ulgumerel mürade panemine.

Laagus inglaste poolt ülevõetud nõue keelata mürade panemine
 ulgumerel oli juba varem selliste väljapanivate juristide nagu Law-
 rence, Holland ja Barclay poolt tavaliselt tun-
 nustatud. Seda oli kindlalt võõrtanud ka Rahvusvahelise õigu-
 se instituut. Kuid siiski pole seda suudetud läbi viia, kuna sel-

le kasuks pole leidunud üheki paikapidavat veldet, nagu onab Weh-
 berg¹⁾. Ja toonab koos Liepmanni, Liszt'i²⁾ ja Schücking-
 iga³⁾, et ulgumeri on sisse sõjapidamise püüvond ja seepärast peab
 seal võima kasutada kõiki neid sõjavahendeid, millede tarvitamine
 pole keelatud põhimõtteliselt. Et seepärast arutakse suures määral
 erapooletute õigusi, on tõrjasi. Kuid sõdijate ja erapooletute vahel
 konflikt: korral tuleb anda võrges sõja võudele (!), millele väite-
 ga rüütl raine on nõustuda, kuna see on hoopis tähedane sõja kui
 püramatu omavoli tunnustamisele. Ka merelühingu peab sõdijal
 olama õigus mine taristada. Just sin on see onis õigustatud. Sest
 minid on ja peamiselt selleni, et hävitada vaenlase menjõude. Mi-
 nide kasutamise tõrkena pole nende peartõmb. Ka blokaad pole keh-
 ty, kui see on keelatud armuasi minidega. - Ni püüab end õigusta-
 da Wehberg.

¹⁾ Wehberg, Das Seewarrecht, Art. 83.

²⁾ v. Liszt, Das Völkerrecht.

³⁾ Schücking, Die Verwendung von Minen im Seewar (Weh-
 berg'i järle)

Inglaste ja sakslaste diametraalselt vastuolulised seisundid selles küsimuses on selitatavad asjassalste laevastike tootmisega järeleandamatusega (inglaste tundus ulkaal). See ulkaal inglaste pool olis võinud muunduda iluoriseks müüride kaardivõlge ja igapäevase tarustamisega, mida Sansanaa Saagi konverentil ka selgentsi väljendas - nõrgemate meijoududega riigid saavad hiljuti laevastike vastu end kaitsta vaid müüridega... Nii loots Sansanaa müüride abil tulevaja korral saada jagu ulkaali ennest briti laevastikust. Annullt kaugemas tulevisus võiks kõnne tulla müüride panemise keelamine ulgumend, arvaks Wehberg." See tähendab siis, kui sansa laevastike inglaste oma tugevust ütleb... Polemise-vides inglastega, hõrdab Wehberg vaimata teadlastele ette: „Etwas anderes aber ist es, wenn Männer der Wissenschaft die politische Stellungnahme ihrer Regierung zum Lehrsatz wissenschaftlicher Untersuchungen machen und Politik und Wissenschaft mit einander vermengen."²⁾ See, mis Wehberg inglastele ütles sinisohal

¹⁾ Wehberg, ltk. 83.

²⁾ op. cit.

dra toodana, kehts vähemalt ^{antud} juhu, kui mitte korral ja alati, sama hästi ka tema enese ja paljude teiste sama ala teadlaste kohta.